

DRAGAN ZLATOVIĆ

**NEPOŠTENNO TRŽIŠNO
NATJECANJE
I
POSLOVNA PRAKSA**

Izvori i pravna zaštita

**Zakon o trgovini
Zakon o zaštiti potrošača**

 Organizator

2009.

Biblioteka
PRAVO

Urednik biblioteke
IVICA CRNIĆ, dipl. iur.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 687782

ISBN 978-953-7585-09-9

4U J.J.

***“Kad ruka muškarca dotakne ruku žene,
tada i jedno i drugo dodirnu vječnost.”***

Khalil Gibran

SADRŽAJ

PREDGOVOR	XIII
KRATICE	XV

Glava prva

NEPOŠTENI TRŽIŠNI I POSLOVNO PONAŠANJE

I. Pravo intelektualnog vlasništva i pravo zaštite potrošača	3
1. Pravo intelektualnog vlasništva i nepošteno tržišno natjecanje	3
2. Pravo zaštite potrošača	7
3. Usklađivanje domaćeg prava s pravom Europske unije	10
3.1. Temeljne odrednice procesa približavanja Hrvatske Europskoj uniji	10
3.2. Zajedničke preporuke Konzultativne radne skupine EU/RH	12
3.3. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju	14
3.3.1. Općenito o Sporazumu	14
3.3.2. Usklađivanje zakonodavstva na području prava intelektualnog vlasništva i zaštite potrošača	15
3.3.3. Ostala određenja u vezi s intelektualnim vlasništvom	19
3.4. Dosezi u usklađivanju prava intelektualnog vlasništva i zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj	20
II. Odnos nepoštenog tržišnog natjecanja i nepoštene poslovne prakse	27
III. Odnos prema drugim granama prava	29
1. Odnos prema ustavnom pravu	29
2. Odnos prema građanskom pravu	31

3. Odnos prema trgovačkom pravu	32
4. Odnos prema pravu konkurencije	32
5. Odnos prema kaznenom pravu	33
6. Odnos prema upravnom pravu	34

Glava druga

NEPOŠTENI TRŽIŠNI NATJECANJE

I. Uvod	37
II. Pojam nepoštenog tržišnog natjecanja	40
1. Radnja sudionika u gospodarskom prometu	44
2. Radnja u svrhu tržišnog natjecanja	46
3. Radnja protivna dobrim trgovačkim (poslovnim) običajima	49
III. Pravna priroda nepoštenog tržišnog natjecanja i potreba zaštite	53
IV. Pravni temelj zaštite od nepoštenog tržišnog natjecanja	59
1. Razvoj prava u vezi s nepoštenim tržišnim natjecanjem	59
2. Međunarodni izvori zaštite	61
3. Europsko pravo	64
4. Tri glavna pristupa zaštiti u nacionalnim pravima	64
4.1. Zaštita isključivo temeljena na posebnom zakonodavstvu	65
4.2. Zaštita temeljena na općim načelima odgovornosti za štetu	65
4.3. Kombinirani pristup	66
5. Uloga sudske prakse	66
V. Zaštita od nepoštenog tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj	67
1. Zakonski temelj	67
2. Radnje nepoštenog tržišnog natjecanja	69
2.1. Nelojalna (neistinita, lažna) reklama	72
2.1.1. Servilno oponašanje tuđe reklame	74
2.1.2. Lažna reklama (propaganda)	75
2.1.3. Superlativna reklama	75

2.1.4. Usporedna (komparativna) reklama	76
2.1.5. Usporedba sustava	76
2.1.6. Robni testovi	77
2.2. Ocrnjivanje	77
2.3. Stavljanje u promet robe s oznakama koje mogu stvoriti zbrku	78
2.4. Prikrivanje mana robe	78
2.5. Stvaranje zbrke na tržištu neovlaštenom uporabom tuđih vanjskih oznaka	79
2.5.1. Nedoovoljeno korištenje tuđeg naziva ili tvrtke	80
2.5.2. Nedoovoljeno korištenje tuđeg robnog ili uslužnog žiga	83
2.5.3. Neovlašteno korištenje znaka kvalitete	88
2.5.4. Nedoovoljeno korištenje oznake zemljopisnog podrijetla	88
2.6. Protupravno pribavljanje poslovne tajne	89
3. Posebnosti u vezi sa zaštitom čuvenih žigova	89
VI. Modaliteti zaštite od nepoštenog tržišnog natjecanja	94
1. Općenito o modalitetima zaštite	94
2. Građanskopravna zaštita	95
2.1. Uvodno o građanskopravnim sankcijama	95
2.2. Tužbe radi zaštite od nepoštenog tržišnog natjecanja	96
2.2.1. Tužba za utvrđenje	97
2.2.2. Tužba za zabranu (prekid) daljnjeg vršenja djela nepoštenog tržišnog natjecanja	98
2.2.3. Tužba za uklanjanje stanja stvorenog djelom nepoštenog tržišnog natjecanja	99
2.2.4. Tužba za naknadu štete	100
2.3. Objavljivanje presude	104
2.4. Mjere za osiguranje dokaza o nepoštenom tržišnom natjecanju i očuvanje imovine	105
2.5. Zastara	107
2.6. Posebnosti parničnih postupaka zbog zaštite od nepoštenog tržišnog natjecanja	108
2.6.1. Pravo na tužbu	108
2.6.2. Hitni postupak	112

2.6.3. Nadležnost i sastav sudova	113
2.6.4. Dopuštenost revizije u ovim sporovima	115
3. Prekršajnoppravna i kaznenopravna zaštita	116
3.1. Prekršaji iz Zakona o trgovini	118
3.2. Kaznena djela iz Kaznenog zakona	119
4. Upravnopravne mjere zaštite	121
5. Zaštita u skladu sa samoregulatornim pravilima	124
5.1. Uvod	124
5.2. Zaštita pred sudovima časti	125
5.3. Zaštita pred centrima za mirenje	134
VII. Potreba daljnje harmonizacije hrvatskog prava	143

G l a v a   t r e ć a

NEPOŠTENA POSLOVNA PRAKSA

I. Europsko pravo	149
1. Polazišta za usvajanje Smjernice EU 2005/29/EC	149
2. Opće odredbe Smjernice EU 2005/29/EC	152
3. Područje primjene	154
4. Nepoštene odnosno nelojalne komercijalne (poslovne, trgovačke, tržišne) prakse	155
5. Kategorije nepoštenih trgovačkih praksa	156
5.1. Trgovačke prakse koje dovode u zabludu (zavaravajuća poslovna praksa)	156
aa) Radnje koje dovode u zabludu	156
ab) Propusti koji dovode u zabludu	158
5.2. Agresivne trgovačke prakse	159
6. Pravila ponašanja	159
7. Završne odredbe Smjernice i njezina primjena	160
8. Novele drugih smjernica EU	163
8.1. Amandmani na Smjernicu 84/450/EEC	163
8.2. Amandmani na Smjernicu 97/7/EC i Smjernicu 2002/65/EC	167
8.3. Amandmani na Smjernicu 98/27/EC i Uredbu (EC) br. 2006/2004	167
9. Dodatak Smjernici ili popis radnji nelojalne komercijalne prakse	168

II. Nepoštena poslovna praksa u hrvatskom pravu	172
1. Pojam i podjela	172
2. Zavaravajuća poslovna praksa	175
2.1. Zavaravajuće radnje	175
2.2. Zavaravajuća propuštanja	177
2.3. Crna lista zavaravajuće poslovne prakse	178
3. Agresivne poslovne prakse	181
3.1. Pojam i pretpostavke	181
3.2. Crna lista agresivne poslovne prakse	182
4. Komparativno oglašavanje	183
4.1. Pojam komparativnog oglašavanja	183
4.2. Prikaz rješenja iz usporedne legislative i prakse	184
4.3. Komparativno oglašavanje u hrvatskom pravu	194
5. Modaliteti zaštite potrošača od nepoštenih poslovne prakse	197
5.1. Izvansudsko rješavanje	197
5.2. Upravnopravna zaštita	200
5.2.1. Ovlasti državnog inspektorata	200
5.2.2. Osiguranje dokaza	203
5.2.3. Privremene mjere	203
5.2.4. Rješenje i posljedice	203
5.2.5. Dobrovoljna kontrola	204
5.3. Prekršajne sankcije	205
6. Primjena odredbi o nepoštenoj poslovnoj praksi	206

PRILOZI

Zakon o trgovini	209
Zakon o zaštiti potrošača	247
STVARNO KAZALO	329
LITERATURA	333

Predgovor

Donošenje novog Zakona o zaštiti potrošača iz 2007. i novog Zakona o trgovini iz 2008., koji su u naš pravni sustav implementirali moderna rješenja europskog prava glede zaštite prava trgovaca i potrošača, povod je za cjelovitu raspravu pravnih aspekata tzv. nelojalnih postupanja, kako nelojalne utakmice koja se u gospodarskom prometu odvija između trgovaca, tako i one nepoštene prakse koja se odvija na relaciji trgovac – potrošač.

Izvorno se razmatra nova Smjernica EU o nepoštenoj poslovnoj (komercijalnoj) praksi iz 2005., koja je predstavljala temelj za nove zakonodavne reforme na području pravne zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj. Ovim je izvršena daljnja harmonizacija domaćeg prava zaštite potrošača s europskim pravom, te preuzeti suvremeni modaliteti zaštite koji ojačavaju poziciju proizvođača, trgovaca i potrošača u tržišnim odnosima.

U ovoj monografiji po prvi puta kod nas dajemo cjelovit uvid u područje pravne zaštite od nepoštenog tržišnog natjecanja (tzv. nelojalna utakmica, odnosno prema novoj zakonskoj terminologiji nepošteno trgovanje). Osim što je precizno raspravljen sam pojam i pravna priroda ovog instituta, pregledno je prikazan i razvoj legislative na ovom području na međunarodnoj razini i na nacionalnim razinama velikih pravnih sustava, te recentna situacija u hrvatskom pravu trgovine.

Posebna pažnja posvećena je zaštiti žiga, sukladno rješenjima iz najnovije novele Zakona o žigu iz 2007., poglavito zaštiti od opasnosti razvodnjavanja čuvenih žigova po pravu o suzbijanju nepoštenog tržišnog natjecanja. Uz prikaz civilnih, kaznenih i administrativnih modaliteta zaštite, predstavljena je dostupna domaća sudska i druga praksa, koja može biti od koristi pravnim praktičarima, kao i svima onima čija su prava povrijeđena odnosno ugrožena. Konačno, ukazano je na niz nepreciznih i konkurentnih rješenja iz sadašnjeg hrvatskog zakonodavstva na ovom području, uz potrebu konkretnih *de lege ferenda* intervencija.

Monografija se sastoji od tri velika poglavlja i rasprave, a sadržava i priličan broj poveznica, fusnota, primjera iz sudske prakse, uvida u među-

narodne pravne dokumente i strano zakonodavstvo, te tekstove dva važeća hrvatska zakona – Zakona o trgovini i Zakona o zaštiti potrošača. Na kraju je priložen popis korištene i preporučene relevantne literature, namijenjen zainteresiranima za daljnje proučavanje i istraživanje različitih aspekata zaštite od nepoštenog tržišnog natjecanja i nepoštene poslovne prakse.

Knjigu “Nepošteno tržišno natjecanje i poslovna praksa” predajemo pravnoj i ostaloj stručnoj javnosti kao, nadamo se, vrlo koristan teoretski i praktični priručnik i vodič u pravne aspekte nepoštenog tržišnog postupanja, posebno prilagođen studentima, sucima, odvjetnicima, arbitrima, teoretičarima i široj zainteresiranoj stručnoj publici, kao i svima onima koji imaju potrebu štititi svoja prava iz područja intelektualnog vlasništva i zaštite potrošača. Držimo da joj je najveća vrijednost u tome što daje jednostavan i cjelovit pregled temeljnih rasprava o ovim, u domaćoj pravnoj literaturi nedovoljno zastupljenim područjima prava, dovodeći ih u neizostavnu teoretsku i praktičnu vezu.

U Šibeniku, srpanj 2008.

Dragan Zlatović, dipl. iur.